

BAB 5

KESIMPULAN

Hasrat utama Huang Zunxian ialah menjadi seorang ahli reformasi dan ahli politik yang berjaya. Malangnya, Huang lahir pada zaman yang tidak mementingkan pembaharuan dan kemajuan. Justeru itu, hati Huang amat kecewa, tetapi semangat taat akan bangsa dan negara tetap membara dalam sanubari beliau. Lantaran itu, Huang terus menceburi bidang diplomatik dan apabila berpeluang berkhidmat sebagai diplomat, Huang berharapan besar supaya dapat memperluas pandangan melalui pengalaman ketika menjalankan tugas di luar negeri.

Dalam kerjaya diplomatik, Huang sedar bahawa antara peranan seorang diplomat China adalah untuk membela nasib warga Cina di seberang laut dan menjalin hubungan baik antara negara China dengan negara-negara lain. Justeru itu, semasa bertugas di luar negeri, Huang cuba sedaya-upaya untuk mengubah nasib warga Cina yang mengadu tentang kesusahan dan penderaan yang ditimpa mereka. Nasib dan kebajikan anak buah serta kedaulatan ibu pertiwi menjadi perhatian terpenting dalam kerjayanya. Pada keseluruhannya, sumbangan dan jasa baik Huang dikenang dan dihargai oleh imigran Cina yang pernah menerima pertolongan beliau.

Semasa Huang berkhidmat di Jepun (1877-1882), beliau bukan sahaja menjalankan tugas rasmi diplomat, tetapi juga mengkaji pelbagai karya negara asing terutamanya karya berunsurkan reformasi dan politik dari negara Eropah. Huang giat mengadakan perbincangan dengan cendekiawan-cendekiawan Jepun yang berminat ke arah reformasi. Dengan menjalankan penyelidikan dan perbincangan, Huang dapat melengkapkan diri dengan konsep dan pengetahuan tentang reformasi. Dari sini, timbulnya hasrat Huang untuk menulis *Riben guozhi* demi menjelaskan teori dan perlaksanaan Meiji Isin kepada warga Cina dengan harapan bahawa keadaan maju dan makmur di Jepun juga dapat berlaku di China (Sheng Banghe, 1987:75).

Penerbitan *Riben guozhi* pada bulan Mei tahun 1887 meninggalkan kesan mendalam ke atas masyarakat, khususnya para intelek di China. Misalnya, kedua-dua pemimpin Gerakan Reformasi 100 Hari, iaitu Kang Youwei dan Liang Qichao, selepas membaca *Riben guozhi*, mengakui bahawa kunci kemakmuran Jepun terletak pada kejayaan Meiji Isin. Boleh dikatakan bahawa sebagai seorang ahli reformasi politik yang cuba meneladani Kapitalisme Barat untuk mengubah nasib negara China, Huang Zunxian serta pemikiran politiknya telah mempengaruhi ahli Gerakan Reformasi 100 Hari dengan mendalam.

Tempoh perkhidmatan Huang selama tiga tahun di Amerika Syarikat (1882-1885) merupakan tempoh yang penting bagi perkembangan kerjaya dan pemikirannya. Di San Francisco, Huang telah bersungguh-sungguh melindungi hak-hak imigran Cina. Huang mampu mempertahankan hak imigran Cina dengan

bantahan tegas ke atas tindakan prejudis yang diambil oleh sesetengah pegawai Amerika Syarikat. Di samping itu, Huang juga memain peranan penting supaya meminta kerajaan Amerika Syarikat meminda undang-undang yang bertujuan menghalau imigran Cina. Selain itu, Huang juga menyelidik secara mendalam tentang sistem politik, kebudayaan dan akademik negara demokratik tersebut. Namun, rangsangan daripada kempen anti-orang Cina yang melibatkan isu perkauman telah meninggalkan kesan mendalam terhadap pegangan politiknya. Setelah menyaksikan ketidakadilan yang berlaku dalam masyarakat Amerika Syarikat yang kononnya mengamalkan sistem demokratik, Huang mula kehilangan keyakinan terhadap sistem demokratik.

Semasa beliau berkhidmat sebagai Residen di Britain (1890-1891), Huang telah mengkaji dengan teliti serta membuat perbandingan antara sistem pemerintahan yang diamalkan di luar negara, dan mendapati sistem raja berperlembagaan yang diamalkan di Britain selaras dengan impian politik beliau. Huang mengagumi sistem pemerintahan ini yang menyerahkan sebahagian kuasa pemerintahan kepada rakyat di samping mengekalkan status raja dalam sistem pemerintahan negara.

Semasa Huang berkhidmat di Singapura (1891-1894), beliau amat disanjungi oleh imigran Cina di Singapura dan Tanah Melayu kerana beliau menjalankan tugasnya sebagai Konsul Jeneral dengan bersungguh-sungguh untuk menjaga kepentingan imigran Cina di rantau itu. Huang berjaya menyelesaikan masalah

imigran Cina dalam lima aspek berikut, iaitu hal perkapalan, pemilikan harta, pelarian, penculikan dan salah tuduh.

Boleh dikatakan Huang banyak berjasa untuk menjamin keselamatan dan kepentingan imigran Cina. Kejayaan Huang yang paling bernilai dalam kehidupan diplomatnya di Singapura ialah kejayaan memujuk kerajaan Qing membatalkan sekatan laut yang telah diamalkan selama lebih kurang 200 tahun. Pembatalan ini menggembirakan semua imigran Cina di seberang laut dan mereka sentiasa mengingati jasa baiknya. Di samping itu, Huang juga berjaya mendapat kebenaran daripada Gabenor Negeri-negeri Selat, Sir Cecil Clementi, untuk melantik seorang Penolong Konsul Jeneral di Pulau Pinang. Undang-undang China juga dipetik dan diterjemah untuk diterimapakai di negeri yang mempunyai populasi Cina yang banyak.

Selain menyelesaikan masalah imigran Cina, Huang juga tidak mengabaikan kepentingan penyebaran ilmu pengetahuan dan kebudayaan di rantau itu. Huang telah meneruskan usaha Konsul sebelumnya, Zuo Binglong, untuk terus meningkatkan taraf akademik dan kebudayaan di Singapura dan Tanah Melayu melalui Pertubuhan *Tunan She*. Pertubuhan ini berjaya melahirkan golongan cendekiawan yang berkhidmat untuk kerajaan beberapa tahun kemudian.

Selepas menamatkan perkhidmatan diplomatiknya, Huang kembali ke China sebagai pegawai di provinsi Hunan. Di Hunan, Huang menganjurkan Gerakan

Reformasi, dengan membentuk Majilis Undangan Tempatan yang mengaplikasikan Sistem Pemerintahan Diri berdasarkan sistem raja berperlembagaan. Selain itu, semasa menjadi Pesuruhjaya Kehakiman di Hunan, Huang berjaya menubuhkan serta mengetuai pelbagai pejabat termasuk keselamatan, penjara, pusat pemulihan, dan pusat kursus pegawai kerajaan. Selain itu, dalam bidang pendidikan, Huang menubuhkan *Shiwu xuetang* untuk mengendalikan urusan pendidikan Hunan. Akibatnya, dengan kawalan yang rapi dan sistem sistematik, keadaan Hunan menjadi aman dan maju. Perubahan besar ini menunjukkan langkah-langkah pembaharuan yang dirancangkan oleh Huang amat berkesan dan pandangan Huang terhadap reformasi adalah betul.

Sebagaimana yang diuraikan dalam bab 3, Huang berkhidmat sebagai diplomat China selama 12 tahun pada hujung kurun ke-19 apabila China sedang dicerobohi oleh kuasa-kuasa asing mengakibatkan China berada dalam keadaan separa jajahan. Oleh yang demikian, Huang Zunxian terpaksa berusaha mempertahankan hak negara dan menentang ancaman penjajah. Sebagai seorang patriot, Huang sentiasa cuba sedaya-upaya dalam lingkungan kuasanya untuk menjamin kedaulatan negara dan kepentingan imigran Cina yang menderita di luar negeri. Justeru itu, Huang boleh dikatakan sebagai seorang diplomat yang banyak memberikan sumbangan kepada China.

Sebenarnya, sumbangan Huang kepada China tidak terhad kepada bidang politik dan pentadbiran sahaja. Seperti yang dinyatakan oleh Zhong Shuhe 钟叔河

(1985:6), seorang sarjana kontemporari, Huang merupakan seorang ahli reformasi, seorang patriotik dan seterusnya seorang penyair. Padahal, pencapaian Huang dalam bidang puisi tidak kurang cemerlang sama sekali berbanding dengan pencapaianya dalam kerjaya diplomasinya.

Sumbangan Huang sebagai seorang penyair jelas kelihatan dalam pandangan beliau terhadap puisi, dan lebih penting lagi dalam penciptaan puisi. Kedua-dua aspek ini telah ditinjau secara terperinci dalam bab 4. Selain mempromosikan pegangan beliau yang terkenal, iaitu "Tanganku menulis ucapanku", Huang juga memberikan beberapa pandangan yang bernas serta membina berkenaan dengan puisi. Antara lain, Huang tidak berpuas hati dengan penyair-penyair yang mengagung-agungkan pemikiran kuno tetapi memandang remeh pemikiran pembaharuan moden. Ini adalah kerana perubahan dunia semakin pesat, maka penyair juga harus menerima perubahan dari dunia luar dan menjalankan pembaharuan berdasarkan keperluan semasa. Selain itu, Huang juga menggalakkan penciptaan gaya puisi tersendiri dan penggunaan istilah baru dalam puisi baru. Huang mencadangkan bahawa penyair patut melepaskan diri daripada kongkongan kuno dan berfikir dengan bebas serta berdikari demi menyampaikan mesej sendiri.

Dalam aspek penciptaan puisi pula, Huang telah menghasilkan tiga koleksi yang terpenting, iaitu *Renjinglu shicao*, *Riben zashi shi* dan *Jihai zashi*. Hampir semua hasil kerja sepanjang hayatnya telah dimasukkan dalam koleksi-koleksi tersebut.

Sehubungan penciptaan puisi, Huang berupaya memperkembang bentuk sastera tradisional kepada tahap tertinggi. Sebagai contoh, puisi panjang dan puisi naratif yang tidak dipentingkan oleh pengarang dikembangkan berdasarkan bentuk puisi kuno seperti dinyatakan dalam bab 4 merupakan dua contoh yang baik. Di samping bentuk puisi, inovasi yang diusahakan oleh Huang juga ternampak dalam puisi Huang yang banyak diselit dengan bahasa vernakular dan neologism.

Dari segi isi kandungan, puisi Huang merangkumi pelbagai tema, khususnya yang bersetujuan dengan peredaran zaman, yang menyampaikan mesej tertentu, dan yang membangkitkan semangat patriotisme pembaca. Sebagaimana yang dilakukan dalam bab 4, puisi Huang dianalisis mengikut tajuk-tajuk yang bertemakan wanita, isu semasa, sains moden, politik negara asing, pencerobohan kuasa asing dan keunikan negara asing. Pada keseluruhannya, puisi Huang bernas dan penuh dengan penggambaran yang berupaya menarik minat para pembaca.

Berkenaan kaitan antara penciptaan puisi dengan pengalaman hidup sepanjang hayat Huang, disertasi ini telah meninjau bagaimana kehidupan peringkat muda, peringkat tua dan kehidupan diplomat dapat merangsangkan Huang untuk menulis begitu banyak puisi yang bernas dan bermutu tinggi sehingga dikenali sebagai seorang penyair yang unggul. Bakat Huang dalam arena puisi menonjol sejak zaman-zaman kanak-kanak lagi apabila beliau berupaya membala kuplet Du Fu. Seterusnya, bakatnya terus berkembang pada peringkat remaja dan dewasa. Kebanyakan puisi Huang dicipta pada peringkat dewasa dan peringkat tua selepas

beliau menjalankan tugas diplomat di luar negara. Tema penciptaan puisinya diinspirasi oleh pengalamannya sebagai diplomat di luar negara. Dengan peluang menjelajah ke luar negara, pandangan dan pemikiran Huang diperluas dan hal sedemikian menambah daya kreativiti dan inovasinya.

Selepas mengundur diri daripada bidang diplomatik, Huang banyak menghasilkan puisi yang merekodkan isu semasa di China seperti perperangan dan perjanjian-perjanjian tidak adil antara kerajaan Qing dengan kuasa luar. Semangat patriotisme Huang memuncak pada peringkat ini. Daya ciptaan Huang dalam bidang puisi masih diteruskan sehingga peringkat tua dan beliau berjaya menghasilkan *Jihai zashi* yang merupakan rumusan kisah seumur hidupnya.

Daripada hujah-hujah yang dihuraikan, jelas kelihatan bahawa hubungan antara kerjaya diplomat dan puisi Huang adalah erat dan rapat. Huang berupaya mengintegrasikan peranan beliau sebagai seorang diplomat dan penyair dengan berkesan. Justeru itu, memang sewajarnya Huang digelar sebagai seorang diplomat dan penyair China yang unggul.